

TÜRSAB SPOR TURİZMİ RAPORU

YARIM MİLYON KİŞİ SPOR OLSUN DİYE TÜRKİYE'YE GELDİ, 900 MİLYON DOLAR HARCADI

2014 yılında 550 binin üzerinde yabancı turist Türkiye'ye sportif faaliyet amaçlı gelip 900 milyon doların üzerinde harcama yaptı. Türkiye'de spor turizminin toplamdan aldığı pay yüzde 1.5 düzeyinde. Bu pastadan en çok golf ve futbol pay alıyor. Bir spor turisti ortalama bir turistin 2 katı kadar harcama yapıyor. Bir başka deyişle, Türkiye'ye gelen yabancı sporsever turistin harcaması bin 1648 dolar düzeyinde. Türkiye'de Belek'e gelen golfseverlerin sayısı 160 bine yakınken, bu yıl Antalya'da kamp yapan futbol takımı sayısı ise bin 200 civarında. Bu takımların yüzde 90'ı yabancı.

2014 yılında dünyada 1.2 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaşan turizm sektöründen sporun aldığı pay 180 milyar dolar seviyesinde. Küresel turizmin büyümesi yüzde 4-5'lerde seyrederken, spor turizminde bu rakam yüzde 14'lere kadar çıkıyor.

TÜRSAB'ın Spor Turizmi Raporu'na göre turizmi 12 aya yaymak, deniz-kum-güneş üçlüsünün yanı sıra diğer turizm kategorilerinde de büyümek isteyen sektörün hedefi büyük. Son yıllarda golf ve futbol turizminde atılan adımlar ve elde edilen başarılar Türkiye'nin spor turizminden aldığı payın aslında çok az olduğunu ve daha da yukarılara gideceğinin en büyük göstergesi.

TÜRSAB Başkanı Başaran Ulusoy, Türkiye'nin spor turizminden aldığı payı artırması gerektiğini söyleyerek, "Kimi ülkelerde spor turizminin toplamdan aldığı pay yüzde 25'lere kadar çıkıyor. Bizim de bu payı artırmak için çalışmamız lazım" diyor. Ulusoy, spor turizminin son dönemde Türkiye'deki turizmin 12 aya yayılması stratejisini destekleyici nitelikte olduğunu vurguluyor. "Spor turisti ortalama turistin iki katı harcıyor, Türkiye'ye 2014'te 900 milyon doların üzerinde para bıraktılar" diye devam eden Ulusoy, özellikle yeni tesis yatırımlarıyla spor turizminin desteklenmesi gerektiğine işaret ediyor. Ulusoy, "Bu yatırımlar Türkiye'nin turizm potansiyeliyle birleşip gelecek dönemde golf ve futbolun dışında başka spor dallarında da ülkemizi üst seviyelere taşıyacaktır. Bunun yanı sıra Türkiye'de çeşitli spor dallarında düzenlenecek etkinlikler ve turnuvalar spor turizmini geliştirecektir, aynı zamanda da Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 'Turkey:Home' tanıtma çalışmalarına da destek olacaktır. Mesela, Turkey: Home of Sports olmaması için bir neden yok, bu yönde turizmciler olarak da ürünlerimizi çeşitlendirmeliyiz" diye konuşuyor.

İşte TÜRSAB Spor Turizmi Raporu'nda öne çıkan başlıklar:

- Dünyada spor turizminin b y kl g  **180 milyar dolar** düzeyinde.
- Uluslararası hesaplamalarda çıkan ortalamalara göre **spor turisti normal turistin yaklaşık iki katı kadar harcama** yapıyor.
- Türkiye'ye gelen turistin ortalama harcaması 824 dolar, buradan hareket edildiğinde spor amaçlı gelenlerin ortalama harcaması **1.648 doları** buluyor.
- Türkiye'de **spor yapan yabancı turistlerin sayısı 550 bini aştı**. Bu turistlerin yaptığı toplam harcamalar da **900 milyon doların**  zerine çıktı, **1 milyar dolar seviyesine yaklaştı**.
- **Türkiye**, düzenlenen ve düzenlenecek uluslar arası spor etkinlikleri baz alınarak hesaplanan **Küresel Spor Endeksi'nde 14' nc ** sırada yer alıyor. Türkiye'de son 8 yılda bu çapta 14 etkinlik düzenlendi. **Etkinlik sayısında Türkiye dünya 18'incisi** konumunda.
- Futbol turizminde yaklaşık **bin 200 takım Türkiye'de kamp** yapıyor. Birden fazla yapanlarla birlikte bu yılda 2 bin 500'  buluyor.
- Futbol kampı yapanların yarattığı **direkt hacim 100 milyon doların**  zerinde.
- Antalya'da kamp yapan **futbol takımlarının yüzde 90'ını yabancılar** oluşturuyor.
- Golf için gelenlerin sayısı **160 binin üzerinde**.
- Belek'te 2014'te 17 golf sahasında **513 bin 216** oyun oynandı.
- Türkiye'de toplam golf sahası **28 adet**, bunun 21'i Antalya bölgesinde.
- Belek'te oynanan oyunların **yüzde 30'luk** kısmını **Almanlar** oluşturdu.

BÖLÜM 1: SPOR TURİZMİ VE BÜYÜKLÜĞÜ

SPOR TURİZMİ NEDİR: Spor turizmi, sportif faaliyetler amacıyla seyahat edenlerin oluşturduğu turizm çeşidi olarak tanımlanıyor. Bazı kesimler spor turizmini sadece aktif olarak spor yapan kişiler kapsamında değerlendirirken, bazıları da yapılan sporu seyretmek için seyahat edenleri de kapsama dahil ediyor.

TÜRSAB'ın Spor Turizmi Raporu'nda yalnızca spor yapan kişilerin seyahatleriyle oluşan ekonomik büyüklük inceleniyor.

DÜNYADAKİ BÜYÜKLÜĞÜ 180 MİLYAR DOLAR: Dünyada turizm sektörü 2014 yılında toplam 1.2 trilyon dolar büyüklüğe dayandı. Sportif faaliyet seyretmek için seyahat edenlerin de dahil edilmesi halinde spor turizmi yaklaşık 180 milyar dolarlık bir büyüklüğe işaret ediyor.

Küresel turizmin yıllık büyüme oranı yüzde 4-5 seviyelerinde seyrederken, spor turizminin yıllık büyüme oranının yaklaşık yüzde 14 olduğu hesaplanıyor. Yine uluslararası verilerden yola çıkarak kabul gören ortalamalara göre, spor turisti normal bir turist harcamasının yaklaşık 2 katını gerçekleştiriyor.

SON 8 YILDA 13 MİLYON KİŞİ 'SPOR'UN PEŞİNDEN YURT DIŞINA ÇIKTI: Son 8 yılda dünyada 90 milyon kişi Olimpiyatlar, Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri için seyahat etti ve bu etkinlikleri yerinde izledi. Bunların 13 milyonunu bu spor etkinliklerini izlemek için yurt dışına çıkanlar oluşturdu. Sporun peşinden yurt dışına gidenlerin bu ülkelerde yaptığı harcama da 10 milyar doları buldu.

SPOR ETKİNLİKLERİNE GÖRE DÜNYA ENDEKSİNDE 14'ÜNCÜ SIRADAYIZ: Türkiye, dünyada küresel veya bölgesel spor etkinlikleri endeksinde 14'üncü sırada yer alıyor. 2007 yılından bu yana yapılan ve 2018 yılına kadar yapılması planlanan etkinliklerin baz alındığı endeksin hesaplanmasında etkinliklerin ekonomik ve medyatik etkilerinin yanı sıra spor endüstrisinin uzmanlarının söz konusu ülkelerle ilgili görüşleri de dikkate alınıyor. Her sene programa eklenen spor etkinliklerine göre düzenli olarak yenilenen endekste Rusya değişmez bir şekilde ilk sırada yer alırken, Türkiye de son 2 senedir yerini muhafaza ediyor.

Buna ek olarak, Türkiye, etkinlik sayısı bakımından 18'inci sırada yer alıyor. Ancak bu etkinliklerin yarattığı etikler dikkate alındığında endekste 4 sıra birden atlayarak 14'üncülüğe yerleşiyor.

TABLO 1: TÜRKİYE'DE SON 8 YILDA 14 BÜYÜK ETKİNLİK DÜZENLENDİ

Sıra	Ülke	Etkinlik sayısı	Puan
1	Rusya	35	47.287
2	Kanada	44	40.593
3	İngiltere	26	38.467
4	Çin	31	35.013
5	ABD	36	30.505
14	Türkiye	14	16.468

Kaynak: Global Sports Nations Index, Sportcal.

SPOR İÇİN GELENLERİN ORANI YÜZDE 1.5 SEVİYESİNDE: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2008 yılına kadar ‘sportif faaliyetler için gelenler’i verilerinde ayrı bir kalem olarak gösteriyor. Buna göre 2003 yılında Türkiye’ye gelen yabancı turist sayısı 16.3 milyon kişi iken, bunun yüzde 0.96’sı spor amaçlı ziyaretçilerden oluşuyor. Bu da yaklaşık 150 bin kişi anlamına geliyor. 2008 yılında bu rakam yüzde 1.03’e ulaşmış durumda. Bugün TÜİK, spor, eğitim ve kültür amacıyla gelenleri aynı kalem içinde gösterse de sektörde yaygın kanı spor amaçlı gelen turistin toplam turiste oranının yüzde 1.5 olduğu yönünde. 2014 yılı sonu itibarıyla Turizm Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’ye gelen yabancı turist sayısı 36.8 milyona ulaştı. Bu da, spor turizmi çerçevesinde gelenlerin sayısının 552 bini aştığını ortaya koyuyor.

TABLO 2: 552 BİN YABANCI ‘SPOR’A GELİYOR

Yıl	Toplam turist sayısı	Sportif faaliyet amacıyla gelen turist sayısı	Sportif amaçlı gelenlerin toplamdaki payı (%)
2003	16.302.053	156.499	0.96
2008	30.979.979	319.093	1.03
2012	36.776.645	551.649	1.5
2014	36.837.900	552.568	1.4

GOLFCÜLER İÇİN BELEK’TE 50 BİN YATAK KAPASİTESİ VAR: Türkiye, son yıllarda art arda hizmete giren uluslararası golf tesisleri ve gerçekleştirdiği turnuvalarla birlikte golfseverlerin dikkatini çekmeyi başardı. Bu sayede marka değerini hızlı bir şekilde yükselterek, golf turistini çeken bir merkez haline geldi. Türkiye’deki golf sahalarının tamamına yakınının yer aldığı Antalya’nın Belek bölgesinde 17 sahayı destekleyen otellerde yaklaşık 50 bin yatak kapasitesi var.

29 YENİ SAHAYA TEŞVİK VERİLECEK: Güney bölgesindeki otelleri yoğun geçen yaz ayları dışında kalan dönemde de doluluklarını artırmak amacıyla golf turizmi konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı da yeni tahsisler vermek üzere çalışmalar yapıyor. Bu kapsamda Antalya'nın yanı sıra Aydın, Muğla, Mersin ve Nevşehir illerinde Bakanlık 29 adet golf alanının hayata geçirilmesi için teşvik verecek.

2014'TE 513 BİN 216 OYUN OYNANDI: Belek'te golf için gelenlerin oynadığı oyun sayısı da artıyor. 2014'te yerli ve yabancı 1.4 milyon turisti ağırlayan Belek'te golfe ise en çok Rus, Alman ve İngilizler geliyor. 2014 verilerine göre, Belek'teki 17 golf sahasında 513 bin 216 oyun oynandı. Bu rakamın yüzde 30'luk kısmını Almanlar oluştururken, Almanlar'ı İngiliz, İsveçli ve Fransızlar takip etti.

TABLO 3: BELEK'E TOPLAM 1.4 MİLYON TURİST GELİYOR

Milliyet	2014	2013	2012	2011	2010
Rusya	334.508	362.703	319.999	327.788	306.094
Almanya	237.357	231.260	258.412	273.556	262.638
İngiltere	82.980	81.814	74.549	82.195	84.569
Kazakistan	41.030	39.061	35.233	32.247	26.528
Hollanda	32.506	33.447	33.327	38.863	33.061
Yerli turist	362.422	349.239	324.908	320.171	324.047
TOPLAM	1.410.011	1.397.910	1.364.641	1.441.635	1.385.292

Kaynak: Belek Turizm Yatırımcıları Ortak Girişimi.

TABLO 4: BELEK ÇİMLERİNDE 3 OYUNDAN 1'İNİ ALMANLAR OYNUYOR

Milliyet	2014	2013	2012	2011	2010
Almanya	181.596	173.268	176.849	201.653	183.052
İngiltere	135.149	118.957	114.039	126.603	115.601
İsveç	30.730	27.050	30.680	39.794	46.307
Fransa	28.939	33.144	23.397	23.977	20.181
Finlandiya	17.692	24.658	18.940	16.993	16.720
TOPLAM	513.216	501.684	470.426	529.283	483.537

Kaynak: Belek Turizm Yatırımcıları Ortak Girişimi.

6 BİN 598 TÜRK GOLFÇÜ VAR: Türkiye'nin golf alanında alınacak ne kadar çok yolu olduğunu golf sahası ve golfçü sayıları da ortaya koyuyor. Bu alanda dünya liderlerinden İngiltere'de bin 849 golf sahası ve 678 binin üzerine golfçü bulunurken, Türkiye'de ise bu rakamlar sırasıyla 28 ve 6 bin 598. Bir başka deyişle, İngiltere'de Türkiye'nin 100 katı fazla golfçü ve 66 katı fazla golf sahası bulunuyor. İngilizler'i golf tutkusunda Almanlar ve İsveçliler izliyor.

Almanya’da 637 bin, İsveç’te 473 bin golfçü bulunurken, bu ülkereli Fransa, İskoçya, İrlanda, İspanya ve Portekiz izliyor.

TABLO 5: İNGİLTERE’DE TÜRKİYE’NİN 108 KATI GOLF SAHASI VAR

ÜLKE	GOLF SAHASI	OYUNCU SAYISI
İngiltere	1.849	678.372
Almanya	724	637.735
İsveç	576	473.797
Fransa	591	414.249
İskoçya	551	209.812
İrlanda	412	199.550
İspanya	351	294.987
Portekiz	89	13.825
Türkiye	28	6.598

Kaynak: European Golf Association

BÖLÜM 2: YERLİ SPORUN POTANSİYELİ VE ÖNERİLER

FUTBOL HARIÇ 3.2 MİLYON LİSANSLI TÜRK SPORCU VAR:

Türkiye Gençlik ve Spor Bakanlığı verileri, Türkiye’de lisanslı sporcu sayısının giderek arttığını gösteriyor. Nitekim 2007 yılında futbol hariç lisanslı sporcu sayısı 1 milyon 262 bin iken, bu rakam 2014 sonu itibarıyla 3 milyon 219 bine ulaştı, yani iki katına çıktı. Öte yandan lisanslı sporcuların hepsi faal sporcu anlamına gelmiyor. Türkiye’de faal sporcu sayısı 485 bin düzeyinde. Ancak bu kategoride de artış yakalanmış durumda. Son 7 yılda faal sporcu sayısı 209 binden 485 bine fırladı. Üstelik bu rakamlar içinde futbolla uğraşanların sayısı yok. 2013-2014 yılında faal amatör futbolcu sayısı tam 596 bin 765 idi.

TABLO 6: TÜRKİYE’DE 485 BİN FAAL SPORCU VAR

Yıl	Lisanslı sporcu	Faal sporcu
2007	1.262.891	209.436
2008	1.469.352	255.037
2009	1.621.349	312.668
2010	1.764.756	267.857
2011	1.951.216	287.417
2012	2.331.159	429.507

2013	2.817.773	566.056
2014	3.219.329	485.330

EN BÜYÜK PAY FUTBOLUN: Türkiye’de futbol spor tercihleri arasında açık ara önde giderken, futbol hariç spor dalları arasında satranç ilk sırada yer alıyor. Satrançta lisanslı sporcu sayısı 434 bine ulaşırken, bunu taekwon-do, basketbol, voleybol ve atletizm izliyor. Türkiye’de 309 bin taekwon-do sporcusu bulunurken, basketbolcu sayısı 253 binin, voleybolcu sayısı ise 214 binin üzerinde gözüküyor. Bu rakamlar 7 yıl öncesiyile karşılaştırıldığında da, branşlarda neredeyse 2 katına varan artışlar yaşandığı göze çarpıyor.

TABLO 7: EN ÇOK LİSANSLI SPORCU SIRALAMASINDA FUBOLDAN SONRA SATRANÇ GELİYOR

Sıra	Spor dalı	Lisanslı sporcu sayısı	
		2007	2014
1	Futbol	210.445	596.765
2	Satranç	40.843	434.439
3	Taekwon-do	157.716	309.283
4	Basketbol	164.863	253.441
5	Voleybol	110.493	214.357

DEVRE ARASINDA HANGİ TÜRK TAKIMI NEREDE: Her ne kadar sporcu sayıları yüzbinlerle ölçülse de, en çok merak edilen takımlar kuşkusuz Süper Lig takımları. Bu devre arasında Galatasaray Alanya’da kamp yaparken, Fenerbahçe, Çaykur Rizespor, Eskişehirspor, Karabükspor, Gaziantepspor, Mersin İdman Yurdu, Başakşehir, Kasımpaşa ve Gençlerbirliği Belek’te, Konyaspor Kundu’da, Beşiktaş ile Sivasspor Side’de kamp yapıyor. Türkiye’de tatil yörelerinde kamp yapanların yüzde 90’ını yabancı takımlar oluştururken yüzde 10’unu yerliler oluşturuyor.

Antalya ayrıca Brezilya’dan Çin’e, Kanada’dan Japonya’ya kadar 80 farklı ülkeden takımı kamp için ağırlıyor. Bin 200’e yakın takım Antalya’da devre arasında buluşurken, Avrupa Ligi’nin devleri ise sponsorluklarla Dubai, Katar gibi ülkelere kaymaya başladı. Real Madrid, Barcelona, Manchester United gibi takımları sponsorluklarla Antalya’ya getirip turnuva düzenleme çalışmaları da Türkiye’nin gündeminde.

303 FUTBOL SAHASI DAHA YAPILIYOR: Sporun önemi arttıkça bu yönde yapılan yatırımlar da artıyor. Spor Genel Müdürlüğü 2014 yılında tahsis edilen ödeneklerle 65 adet yüzme havuzu, 303 futbol sahası, 202 gençlik merkezi, 238 spor salonu, 28 atletizm pisti, 29 stadyum ve 102 adet diğer spor

tesisleri olmak üzere 967 proje yürütmeye başladı. 2015 yılında öncelikli hedef ise yatırım programında yer alan 557 adet projenin yapımına hız vermek bulunuyor.

TÜRKİYE’NİN SPOR TURİZMİNDE ATMASI GEREKEN ADIMLARA YÖNELİK ÖNERİLER: Dünyada çok hızlı büyümesine rağmen, Türkiye’de spor turizminin hacmi henüz düşük seviyelerde. Bu konuda son yıllarda hız kazanılsa da halen atılması gereken adımlar bulunuyor. Bunlardan bazıları şöyle:

- Spor turizminin gelişmesi için Türkiye turizminden yüzde 70’ler düzeyinde pay alan Antalya ve İstanbul dışında da spor tesisleri oluşturulmalı.
- Dünyada pazarlaması yapılacak özel spor turizmi destinasyonlar belirlenmeli. Türkiye bu noktaları gerekirse tek tek gerekirse bir paket olarak pazarlamalı.
- Türkiye tanıtımlarda spor ve sağlıklı yaşam ülkesi olarak konumlanmalı.
- Spor destinasyonu olarak belirlenecek şehirlere yurt dışından direk uçak seferlerinin yapılması sağlanmalı.
- Türkiye’ye gelen spor turisti ağırlıklı bireysel olarak geliyor, spor turistlerinin de taleplerine cevap veren cazip paket turlar hazırlanmalı.
- Bazı ülkelerde spor turizmi toplam turizm gelirlerinin yüzde 25’ine kadar varan kısmını oluşturabiliyor. Türkiye’nin de spor turizminden elde ettiği geliri artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalı. Bu yönde uluslararası çapta düzenlenen etkinliklerin sayısı artırılmalı. Buna ek olarak sadece etkinliklerle değil, bireysel olarak seyahat eden sporseverlere yönelik de ürünler geliştirilmeli.